

Bij Marcus 10 : 17 - 27 en lied 828

Het verhaal van de rijke jongeling is een heel confronterend verhaal. Het is denk ik het enige roepingsverhaal in de bijbel waarbij het misloopt. Best nogal sneu. En vooral eigenlijk, omdat wij als rijke westerlingen ons toch al snel identificeren met deze rijke jongen.

Het is een wat sneu verhaal, want het eeuwige leven... waar de jongen naar op zoek is... is niet voor geld te koop. Zoals er zoveel niet voor geld te koop is.

Want je kunt wel een bed kopen, maar geen nachtrust;
je kunt wel voedsel kopen, maar niet de eetlust;
sieraden, maar geen schoonheid;
kalmeringsmiddelen, maar geen vrede;
Je kunt medicijnen kopen, maar geen gezondheid;
boeken, maar geen wijsheid;
pret en vermaak, maar geen vreugde;
je kunt gemak kopen, maar geen geluk;
een levensverzekering, maar geen vrijgeleide tegen de dood
een plek op de begraafplaats, maar geen plek in de hemel.

Het eeuwige leven waar de jongen naar op zoek is, is niet voor geld te koop. Jezus legt de vinger op de zere plek. Ook op onze zere plek. Geld is geen enkele manier een verzekering voor geluk. Sterker nog, als ik Jezus goed kan volgen tenminste: door je geluk in geld te zoeken, in bezittingen te zoeken, daar niet los van te kunnen raken raak je verder weg van je geluk.

Iemand komt naar Jezus toe.
Hij valt voor hem op zijn knieën en vraagt:
‘Goede meester, wat moet ik doen om deel te krijgen aan het eeuwige leven?’
U kent de geboden, zegt Jezus. Niet doodslaan, niet liegen, niet bedriegen, geen valse getuigenis afleggen, en o ja, je vader en je moeder eren.
Maar dat doet hij al. Sinds zijn jeugd heeft hij zich daaraan gehouden. Wat nog meer?

Kennelijk is dat precies waar het wringt.
Jezus wil meer. Meer dan het gewone.
Een ding ontbreekt u:
Ga naar huis, verkoop alles wat u hebt
en geef het geld aan de armen
dan zult u een schat in de hemel bezitten;
Kom dan terug en volg mij,’
Dat kan die man niet,
En kunnen wij het, willen wij zover gaan?

Het is te extreem.
De rijke man gaat terneergeslagen weg.
En wij blijven over met een heel ongemakkelijk gevoel.
Moet je zover gaan?
Dit is toch iets voor kloosterlingen, voor monniken.
Die leggen een gelofte van armoede af. Maar moeten wij dat ook doen? En tot overmaat van ramp zegt Jezus dan ook nog:
“Wat is het moeilijk voor rijken om het koninkrijk van God binnen te gaan.
Het is gemakkelijker voor een kameel om door het oog van een naald te gaan.”

De naald zou verwijzen naar een klein poortje in de stadspoort van Jeruzalem.
Als iemand na sluitingstijd bij de stadspoort aankwam kon hij

nog door dat kleine poortje naar binnen. Een kameel kon er wel door, maar alleen met de grootste moeite, namelijk als je alle bepakking van de kameel haalt en de kameel op zijn knieën, teken van nederigheid, naar binnen schuift. Of het poortje wel of niet bestaan heeft, de reactie van de leerlingen is duidelijk. Ze roepen verbijsterd uit: “wie kan er dan nog gered worden?”

Niemand dus. Menselijkerwijs gesproken dan. Maar bij God is alles mogelijk.

Is het u trouwens opgevallen dat Jezus niet alle geboden opsomt?

Hij noemt alleen de geboden die gaan over de verhouding tot onze medemens maar niet de eerste geboden die gaan over God. Dat je God moet liefhebben met hart en ziel en dat je geen andere goden moet aanbidden. Geen afgoden.

En bezit, ons hele hebben en houden dat kan ook een afgod zijn.

Dat is iets dat tussen ons en God in kan staan.

We kunnen er zo vol van zijn, zo druk mee zijn dat er geen plaats is voor God.

Een ding ontbreekt.

Zou dat het vermogen zijn om los te laten, om ruimte te scheppen voor God.

Als je deel wilt hebben aan het eeuwige leven, aan het leven met God, dan zul je voor God ruimte moeten scheppen. Dan komen ook de geboden die op de eerste tafel van de wet staan in zicht. Als je werkelijk deel wilt hebben aan het eeuwige leven, aan het leven met God dan zul je ook ruimte moeten maken voor God.

Het vermogen om los te laten.

Om bezit te relativieren.

Dat is wat die rijke man moest leren.

Maar hij kon het niet, nog niet.

En Jezus begreep dat ook wel.
Niet voor niets keek Hij hem liefdevol aan.

Ik wil graag geloven dat de rijke jongeman wel wat heeft geleerd van zijn goede meester.
Dat Jezus hem aan het denken heeft gezet.
En dat hij later terug is gekomen bij Jezus.
Jezus kijkt hem opnieuw liefdevol aan.
Zoals hij ons allemaal liefdevol aankijkt, met de ogen van God.
En hij ziet de man, de vrouw, die ondervinden dat het leven niet zo maakbaar is. Je kunt ziek worden.
Je baan kwijt raken.

En we weten het inmiddels wel dat het niet zo is dat als je hard werkt je ook beloond wordt met rijkdom. Het is niet zo dat als je oppassend leeft je niet ziek wordt. Het leven is niet zo eenvoudig te duiden als een keten van oorzaak en gevolg. Je wilt als mens graag het goede doen, maar het gaat niet altijd goed.

Jezus' woorden roepen allemaal vragen bij ons op: Moeten wij dan ook... allemaal al ons geld weggeven? En in onderwijsprojecten/landbouwprojecten wereldwijd stoppen bijvoorbeeld? Het zou best kunnen dat dat uw roeping is. De kans lijkt niet zo groot, maar het zou kunnen. We moeten die ook niet uitsluiten.

Maar groter is de kans dat Jezus ons hier een spiegel voorhoudt: Wat maakt nu echt gelukkig in het leven? Wat is nu echt van belang... als het er op aan komt

Jezus' woorden roepen veel vragen bij ons op: Hoe zitten wij erin? Hoe belangrijk is het voor ons.. geld en bezit.. wat doen wij ermee? Die vraag kunt alleen voor uzelf beantwoorden.

Jezus' woorden roepen allemaal vragen bij ons op: Zien wij voor onszelf mogelijkheden om met dat wat wij hebben ontvangen, aan geld, aan tijd, aan energie of aan denkkraft... zien wij kans om daarmee andere mensen daarmee in hun kracht te zetten? Nieuwe mogelijkheden te geven? Ontwikkelingskansen?

Ja, dan kunt u het over ver weg hebben: maar ook gewoon bij de mensen om ons heen. Ons dagelijks leven ligt vol met mogelijkheden om anderen te laten groeien en te laten ontwikkelingen. En die vragen komen in deze dagen nog dichterbij nu er zoveel over de opvang van vluchtelingen gesproken wordt.

Gebruiken we de mogelijkheden die we hebben ontvangen? Een vraag die juist op een zondag voor het werelddiakonaat misschien wel extra nadruk krijgt. En ook die vraag kunt u ook alleen maar zelf beantwoorden.

Maar dit is wel de zondag om erover na te denken. Misschien wel aan de hand van de woorden van lied 828 het lied van de stem.

Een lied met de oproep om in een wereld vol ellende de menselijkheid niet te vergeten. Die oproep komt van twee kanten. Eerst: stem van mensen. Via krantenberichten die je leest en alle beelden die je ziet, komt die stem veelvoudig op ons af. Stem als een zee van mensen: zoveel mensen: een zee.

Drenkelingen. Letterlijk: de beelden van dat jongetje zijn we toch nog niet vergeten. Maar ook figuurlijk: mensen haast verdrinkend in deze warrige wereld. In verslaving, in problemen, tegenslag, in zichzelf. Vlakbij soms.

Maar 'dat stuk wrakhout' blijkt wel een mens - als hij mij aankijkt, als ik mij door die krantenfoto raken laat. Als ik méér wil zien dan een passant.

En dan is er ook de stem van God. In het tweede couplet horen we Gods roep uit Genesis: 'Kaïn: waar is je broer?' Hier roept die stem ons aan: 'Wie ben je? Waar zit je? Ben jij als Kaïn?'

Die stem kunnen we lastig vinden, maar hij wil wat met ons; wil ons losweken uit onze zelfgerichtheid. 'Stem die mijn vliezen breekt .. .' - zodat uit mij geboren kan worden de mens zoals ik bedoeld ben. De mens die de ander wil zien.

Die stem die uit ons, - harde steen die wij soms zijn -, zelfs vuur kan slaan - - die Stem, Gods stem wil dat we niet blijven wie we zijn.

Die Stem wil ons als mens met de ander. De hele Schrift door roept God ons tot die bestemming. En zingend kunnen wij antwoord geven: 'Jij, die mij ik maakt' - dat mogen we zijn: antwoordmens.

In het derde couplet komen de twee coupletten samen. In de eerste twee regels weerklinkt couplet een: de stem van de vele naamlozen. In de laatste twee regels horen we couplet twee: de Stem die opklinkt uit het Woord, het Woord dat aanhoudend een beroep op ons doet; God, die ons zo vasthoudt en in zijn spoor trekt.

Middenin staan die beeldende regels: 'Stem als een specht die klopt aan mijn gehoorbeen'. Je voelt het bijna. Waarom deze regels precies in het midden?

In het Liedboek staat dit lied onder 'levensreis'. Om ons te helpen een antwoord te zoeken op de vraag: Wie zijn we onderweg? Wat doen we? En op deze zondag voor het werelddiakonaat zingen we dit lied opdat we de stem van mensen en de stem van God op onze levensreis steeds zullen horen.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk
Hillegonda Ploeger